

חלקי בעמלי

בראשות הרה"ג ברוך צבי גרינבוים שליט"א

הדפס
וקח
הביתה
לשבת

פרשת שמות / י"ט טבת תשפ"ב / 23.12.2021

דבר העורך

הגמרא במסכת ברכות מצטטת את הלל הזקן במשפט שהפך בעידן המודרני לעצה כלכלית נבונה: "בשעת המכנסים פזר, בשעת המפזרים כנס". כמעט כל מי שמשקיע בבורסה, יכול להבין את הרציונליות שמאחורי הרעיון: ביום 'אדום', כשהמדדים בקריסה, זה הזמן לרכוש מניות, רצוי כאלו שקרסו ללא סיבה ניכרת לעין. ביום 'ירוק', עדיף לחשוב על מכירת מניות, רצוי כאלו שכבר רשמו עליה נאה במחירן.

במובנים רבים, היהדות החרדית נמצאת בתקופה קשה ומורכבת, שעת המכנסים. הן מבחינה חינוכית, ההתמודדות עם השלכות מגפת הקורונה ותופעת הנשירה המתרחבת, הן מבחינה פוליטית, הגזירות הממוקדות למגזר החרדי והניסיון לגמד את נוכחות היהדות במרחב הציבורי ובכלל, והן מבחינה כלכלית, כפי שיעידו רבים ממנהלי המוסדות, מגבאי בתי הכנסת ומראשי הישיבות.

אבל דווקא משום כך, זהו הזמן הטוב ביותר 'לפזר'. זה הזמן להשקיע ולרכוש מניות יסוד בהקמתן של עוד קהילות תורניות, בייסודם של עוד שיעורי תורה, בהרחבתם של עוד פרויקטים חברתיים וחינוכיים. דווקא בתקופה כזו, מתעורר רעב לקהילתיות, לחיזוק הקשרים החברתיים ולהתקרבות לקב"ה ולמצוותיו.

פרויקט יזמי הקהילות נכנס לשבוע השלישי עם עשרות (!) יזמים שנרשמו לתפקיד וכבר החלו בפעילותם, עם רשת ביטחון קהילתית שהולכת ונפרסת לה ברחבי ארץ הקודש ועם התקדמות להשגת היעדים שמפתיעה גם את מנהלי הפרויקט. זה הזמן שלכם להצטרף למסע, בואו להשקיע.

שלכם

אבי גרינצייג

הדלקת נרות שבת פרשת שמות

יציאה	כניסה	
17:21	16:01	ירושלים
17:22	16:22	בני ברק
17:20	16:09	חיפה
17:23	16:24	באר שבע

יהי חלקי עמהם

יהודי = תפקיד

משה רבינו מעיר לשני יהודים ניצים ואומר ליהודי המכה "רשע למה תכה רעך?" בתגובה לכך, שניהם מטיחים בו (מעניין למה שניהם עונים...) "מי שמך לאיש שר ושופט עלינו?" על כך מגיב משה רבינו בחשש: "אכן נודע הדבר" - ופירשו חז"ל שמשה רבינו הבין מתגובתם השחצנית, שבגלל סוג תגובות שכאלו עם ישראל יוצא לגלות.

לכאורה לא מובן, מה נורא כל כך בתגובה שכזו, הרי השניים מעלים טיעון הגיוני לכאורה, בדבר סמכותו של משה - שעדיין לא הוכתר למנהיגם של ישראל - להתערב בעניינם הפרטי?

אכן, תגובתם מראה על השפל הגדול וחוסר ההבנה הבסיסי שהיה להם - במהותו ותפקידו של היהודי בעולם. לכל אחד מהעם היהודי יש מעמד של שר ושופט, ומתפקידו של כל יהודי להיות מנהיג ומתקן עולם - לא פחות! יהודי אמיתי לא נותן לעוולה מוסרית ולחוסר צדק שקורה סביבו לעבור בלי 'תגובה יהודית' לתיקון המצב.

ראו את תגובתו של משה בפרשתנו למראה עוולת הרועים המגרשים את בנות יתרו - הבאות להשקות את צאן אביהן: "ויקם משה וישען וישק את צאנם". רק יהודי המבין את תפקידו ההיסטורי בעולם - פועל לתיקון עוולות העולם שמסביב מבלי שיתבקש ומבלי שיקבל על כך מינוי רשמי מאיש. אם יהודי עסוק רק בעצמו, לא מוכן שיעירו לו על עוולות, ולא מכיר במעמדו המחייב להתנהג בנורמות התנהגות של שר ושופט, אז "אכן נודע הדבר" - למה מגיעה לו גלות...

כשיהודי מתגלגל בגלות, ללא מקום בטוח וסביבה מוגנת, והוא חווה על בשרו את חוסר הצדק והעדר המוסריות בעולם הגויי שסביבו, עולם שבו 'הקנאה, התאוה והכבוד' שולטים, רק אז הוא מבין עד כמה היהודי הוא אחר - צודק יותר, מוסרי יותר, אצילי יותר, יהודי יותר! או אז הוא מביח לעצמו: 'לכשאצא מהגלות הזו, אמלא את תפקידי כיהודי

הרה"ג ברוך צבי גרינבוים שליט"א

שוחר צדק ומוסר, ואהיה שר ושופט על עצמי, על משפחתי, על סביבתי...'

האמת מדברת

משה רבינו היה כבד פה וסירב לקבל את התפקיד שהטיל עליו ה' באומרו: "לא איש דברים אנוכי". תגובת ה' לטענה זו הייתה: "מי שם פה לאדם... הלא אנוכי ה'".

אך למרות המתבקש שמשה יתרפא מגמגומו - נשאר משה רבינו מגמגם, והוא גם לא ביקש להתרפא. מדוע? וכי לא היה מתאים יותר שמנהיג עמנו יהיה אמן הדיבור? ללמדנו על שלושה דברים חשובים במנהיגות אמיתית.

- ה' בוחר למנהיגים אנשי מעש ולא אנשי מלל...
- כוחם של דיבורי אמת שהם אינם צריכים להיעזר בדמגוגיה מבריקה...
- האמת לאמיתה נמצאת במהות ולא בעטיפה, בתוכן ולא באריזה...

חלקי - בקהילתי

אנו מאמינים לגמרי שלכל אחד מאתנו יש 'תפקיד יהודי' לפעול, לשנות דברים ולעשות את עולמנו טוב יותר. אצל רבים מאתנו - בוגרי הישיבות שיצאו אל עמל החיים - קיימים רצונות ורעיונות איך לעשות את חברתנו טובה יותר ומתוקנת יותר. רבים וטובים חושבים לעצמם ועל עצמם: 'מי אנחנו ומה אנחנו...'. אסור לתת ל'רצונות היהודיים' הטבעיים הללו המקננים בנו, רצונות השואפים לתיקון עולם - להישאר בגדר רצונות בלבד.

על כל אחד לשאול את עצמו 'מה חלקי בקהילתי?' 'איך אני תורם מעצמי לחברה שמסביבי?' מה 'הרעיון שלי' לביסוסה של הקהילה התורנית שסביבי? ואם יש מי שעדיין אין לו קהילה שבה הוא יכול להביא את עצמו לידי ביטוי - כנראה שתפקידו לפתוח לעצמו קהילה שכזו, עם הכוחות שלו, עם הרעיונות שלו. אפילו אם הוא מגמגם - הוא בטוח יצליח...

סטטוס של ראש ישיבה

אבי רבינא | עמוד 5

להיות 'אני'

הרה"ג יעקב בוצ'קובסקי | עמוד 4

על דובים וחמורים

רו"ח דב וינברג | עמוד 3

קול קורא

עמוד 3

וכל הכבוד לשר

דן טיומקין | עמוד 8

נפשי בשאלתי

משה שמעון אופן | עמוד 7

דיני קטנים במלאכות שבת

שאלה: כשהלכתי לישון בליל שבת, הדלקתי בטעות את האור בחדר שינה, וקשה לי להירדם עם אור דלוק. האם מותר לי 'לדאוג' לכך שהילד בן השנתיים יגיע לחדר ויכבה את מתג החשמל? 'לדאוג' יכול להיות כמובן בכמה אופנים, והשאלה היא על אופנים השונים, וכגון, לרמוז לו על מתג האור, להרים לו את היד ולהניח אותה על המתג, לתת לו להיכנס לחדר ולקוות שהוא ירצה לשחק במתג וכדומה.

תשובה: כאשר אנו דנים בילד קטן העושה מלאכה בשבת, ישנם שלושה איסורים אפשריים שצריכים לשים לב אליהם, וכל מקרה צריך בדיקה ביחס לשלושת איסורים אלו בכדי לדעת האם אפשר להתיר את פעולת הקטן. בשאלות הבאות נביא דוגמאות נוספות בשביל להגדיר היטב את האיסורים השונים.

הנושא האחד הוא 'איסור ספיה', שפירושו, אסור לגדול להאכיל את הקטן בדבר איסור. גם כאשר מצווה לקטן לעבור עבירה נחשב הדבר ל'ספיה' ובכלל זה לצוות לקטן לעבור על איסור שבת. איסור זה קיים גם בקטן שלא הגיע לחינוך.

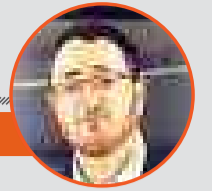
איסור נוסף הוא 'שביתת בנו', דהיינו, שבאופן שילד עושה מלאכה האסורה בשבת לצרכו ולתועלתו של אביו, הדבר אסור גם אם אביו לא ציווה אותו על כך. במקרה שהילד עושה זאת עבור עצמו, אין איסור של 'שביתת בנו'. גם איסור זה הוא אפילו בקטן שלא הגיע לגיל חינוך.

דין נוסף הוא מצות 'חינוך', כאשר חוץ מכך שצריכים לדאוג לכך שהילדים יקיימו את מצוות התורה, צריכים גם למנוע מהם לעבור על איסורים, וחשוב זה הוא גם באופן שאין את שני הנושאים הקודמים, וכגון שהגדול לא מצווה עליו לעשות את האיסור [ואין איסור 'ספיה'], והקטן גם עושה אותו לתועלת עצמו [ואין איסור 'שביתת בנו']. לעומת שני האיסורים הקודמים ששייכים בקטנים בכל גיל, דין זה של חינוך הוא רק בקטן שהגיע לגיל ששייך לחנכו באיסורי שבת.

לאור הכללים האלו נוכל לדון בנידון השאלה על פי המציאות בשטח, כאשר אם מדובר בילד בן שנתיים שבו אין מצות חינוך, והאבא גם לא מצווה או רומז לילד לכבות את האור אלא בסך הכל מניח אותו בסמוך למתג באופן שאין איסור 'ספיה', והילד מכבה את האור בשביל עצמו ולא בשביל לעזור לאביו לישון [ובדרך כלל זו המציאות בילד בן שנתיים, שלא מבין שיש כאן תועלת לאבא, אלא בסך הכל מוצא ענין במשחק במתג], הדבר יהיה מותר. אולם בשינוי אחד מהפרטים הנ"ל, כגון בילד גדול יותר, או באופן שהאבא רומז לילד לכבות את האור או מניח את ידו על המתג, או שהילד מבין שיש כאן תועלת לאבא בכיבוי האור והוא מתכוון לכבות אותו בשביל לשמח את האבא, הדבר יהיה אסור.

שאלה: בשבת אחרי הצהרים רציתי לנוח קצת, ובתי היקרה בת השלוש שהייתה משועממת לא הניחה לי. רציתי לומר לה ללכת לשחק בבימבה שלה, אולם נזכרתי שלא הוצאתי ממנה את הבטריות בערב שבת, והרכיבה על הבימבה תדליק בה אורות. האם מותר לי לומר לה 'לכי לשחק בבימבה?' ומה הדין אם היא רוצה מעצמה לשחק בה, האם אני צריך למנוע זאת ממנה?

תשובה: על פי הכללים שראינו בתשובה הקודמת, אין חיוב לאבא למנוע ממנה להשתמש בבימבה בשבת, משום שהילדה עוד לא הגיעה לגיל חינוך. אולם יהיה אסור לו לומר לה ללכת לשחק בה, משום שציווי זה נחשב ל'ספיה' האסורה גם בילדה שלא הגיעה לגיל חינוך, וכאמור לעיל, גם לרמוז לילדה לשחק בבימבה נחשב ל'ספיה'.

אפי איתם, בעל תשובה אשר היה בעברו שר בממשלת ישראל, סיפר פעם על אחת מתחנות חייו שגרמו לו לחשב מסלול מחדש.

יצאנו לטיול דיג באלסקה. למקום שנקרא 'קינג סלומון' מקום מדהים ומרהיב ביופיו. אגמים, יערות, איילים. שנים חיקיתי להגיע למקום כזה רציתי להיות עם עצמי לדוג דגים בשיא השקט של העולם.

מדריך הדייג בילי תדרך אותי רגע לפני היציאה: "ישנה רק חיה אחת שיכולה להיות מסוכנת עבורכם 'דוב גריזלי'. אם וכאשר תפגשו בדוב, צריך לעמוד בשקט מולו, להביט בו בפנים לתוך העיניים ולומר לו: 'היי דוב, זה המקום שלי, אני רוצה לדוג כאן, אתה מתבקש להמשיך הלאה', פרצתי בצחוק ושאלתי, 'הוא יקבל את הטיעון הזה...?' בילי לא נפגע והשיב 'בעבר זה עבד וזה יעבוד גם בשבילך'.

"באחד הימים", ממשיך איתם ומספר, "יצאתי לבדי לדוג. לפתע אני שומע רשרוש עלים מאחורי, סובבתי את הראש והנה הוא שם - דוב גריזלי ענק נמצא מטרים ספורים ממני, מביט בי. רציתי לברוח, אך דוב גריזלי במשקל 270 קילו יכול לרוץ במהירות 50 קמ"ש, חשבתי לעצמי: אם תרוץ הוא ישיג אותך ויתפוס אותך, אם תטפס על עץ הוא יטפס אחריו ויתפוס אותך. לא נשארה לי ברירה אלא לבצע את ההנחיות שקיבלתי מהמדריך בילי.

"הבטתי לו ישר בפנים ואמרתי לו באנגלית צחה: 'היי דוב, זה המקום שלי, אני רוצה לדוג כאן', כששמע את קולי נעמד הדוב על רגליו האחוריות, גדול יותר מכפי שהוא נראה, ולאחר מספר רגעים בהם הייתי בחרדה עצומה - הוא השפיל מבט, חזר לעצמו והמשיך במורד הנהר.

"מאוחר יותר נפגשתי עם בילי המדריך וסיפרתי לו את שאירע ושהנחיותיו עבדו, אך שאלתי אותו: תאמר לי איך זה עובד? אני פשוט לא מצליח להבין? 'אה, זה פשוט מאוד', ענה בילי, 'בשביל הדב אתה בן אדם, נזר הבריאה, הוא לא חושב עליך בתור מזון, אלא אם תתנהג כמו חיה - תזחל, תרוץ, תברח, תצרח, אבל כשאתה עומד והוא שומע קול אנושי, הוא לעולם לא יתקוף אותך'."

כלפי מה דברים אמורים?

בפרשתנו (שמות ד, כ) כתוב: "ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור וישב ארצה מצרים". כותב רש"י: "על החמור" - חמור המיוחד, הוא החמור שחבש אברהם לעקידת יצחק. והוא שעתיד מלך המשיח להיגלות עליו. רש"י מסביר כי משה אינו היחיד הבוחר בחמור, אלא זאת כבר השליחות השנייה מתוך שלוש, המבוצעת על גבי בעל החיים המסוים הזה.

והדברים קשים להבנה: החמור נחשב לבעל חיים טיפש ואיטי, המשמש בעיקר לסחיבת משאות. החמור הוא בעל חיים עם יחסי ציבור גרועים. בשפה העברית אף נוצרו כמה ביטויים מזלזלים כלפיו, כמו "חמור נושא ספרים" כתיאור לאדם שיודע הרבה, אך אינו מבין הרבה... למרות זאת אנו רואים, כי בכל פעם שמישהו הולך לבצע שליחות חשובה, הוא עושה זאת על חמור. משה, אברהם ומלך המשיח.

מהו סוד הקשר בין היהדות ובין החמור?

בעלי המוסר מסבירים: הקב"ה יצר את האדם, מצד אחד גוף חומרי ומן הצד השני נפח בו נשמה, חלק אלוה ממעל. 'חמור' הוא מלשון חומר.

בתוככי כל אדם ישנו חמור, יש בתוכו חומר. יש לו גן חיות שלם של מידות שונות ושל רצונות וטבעים שונים והאדם צריך לרכוב על החמור שבתוכו, לשלוט על החומר ולא להפך. זהו תפקידו של האדם בעולם להסתכל על החיות המתרצצות בתוכו, למידות החייתיות שבתוכו, לדובים שנעמדים מולו בצורת קנאה וכעס, תאוה וגאווה, עצלות ורצון לכבוד ועוד ועוד, להסתכל להם בעיניים ולומר להם: אני נזר הבריאה. יש בי נשמה טהורה, חלק אלוה ממעל... אני מוביל אותך ולא להפך, אני זה שארכב עליך, החמור - החומר שבתוכי, לא אתה תרכב עלי.

הדרך בה מתמודדים עם החומר אינה קלה, והיא אינה באמצעות דיכוי והתנתקות. אלא להיפך: יהודי לא מוותר לחומר. מנגד, יהודי לא מוותר על החומר. משלב את הגוף בעולם הקדושה ומרומם אותו עצמו בהדרגה. הוא מקשיב לגוף, מאפשר לו ביטוי ומספק את הצרכים שלו. הוא מענג את הגוף בסעודת שבת, הוא חי חיי אישות ומצליח ומשגשג בענייני העסק.

הרה"ג אפרים קרלינסקי, מורה הוראה

שאלה: אדם הרואה את בנו בן ה-9 שבשעת סעודת השבת מכריד את העוף מהעצמות באופן שאסור משום 'בורר', האם עליו להעיר לו ולמנעו מכך?

תשובה: מכיוון שבדרך כלל ילד בגיל כזה יכול להבין את העניין שביום הקדוש יש דרך שבה צריכים להפריד בין העוף לבין העצמות, הוא הגיע לגיל חינוך, וצריך האבא להפרישו מאיסור זה. כמובן שכל ערום יעשה בדעת להיזהר שלא יצא שכרו בהפסדו, ויחשוב כיצד לעשות זאת באופן שיעודד את הילד לשמירת השבת, ולא להיפך ח"ו, כאשר ראינו רבים שגערו או ביישו את ילדם בשביל להפרישם מאיסור ולקיים מצות חינוך, ועשו זאת בצורה שהשניאה את השבת על הילד.

שאלה: שכחתי להדליק את האור בחדר השירותים, והילד הקטן שלי הדליק את האור. האם מותר לי ליהנות מהאור שהודלק בשבת?

תשובה: בהלכה מבואר שדין ההנאה ממלאכה שעשה קטן שווה לדין ההנאה ממלאכה שעשה גוי, ולכן אם הקטן הדליק את האור עבור עצמו, מותר לגדול ליהנות ממלאכה זו, אולם אם הקטן הדליק את האור רק עבור הגדול [וכגון ששכחו להדליק את האור בחדר השירותים המיועד רק עבור ההורים] אסור ליהנות מהאור בשבת.

שאלה: הילדה הקטנה שלי הגיעה אלי בשבת בצהריים כשהיא מחזיקה ביד את הפלאפון שלי. אני לא רוצה שהיא תמשיך להסתובב איתו מחשש שישבר, אבל אני גם לא רוצה שהיא תניח אותו על הרצפה באמצע הסלון. האם מותר לי לתת לה יד וללכת איתה לפינת הסלון בשביל שתניח אותו שם?

תשובה: הדבר אסור. בהלכה מבואר שאסרו חז"ל לתת יד וללכת עם קטן שמחזיק בידי חפץ של מוקצה שהוא בעל ערך, משום שחוששים שמא הקטן ישליך את החפץ והגדול יבוא לקחת ולטלטל אותו. אם האבא יאמר לילדה להניח את הפלאפון בפינה מוצנעת בלי שהוא מוליך אותה בידה, הדבר מותר.

שאלה: בשבת אחרי הצהריים כאשר טיילתי עם הילד שלי בן השלוש, הוא ראה ברחוב ענף שנראה לו מתאים מאוד ל'מחנה' שהוא עסוק בהקמתו בימים אלו, עזב לי את היד, ורץ להרים אותו. האם אני צריך להתעקש איתו שיזרוק את המקל? אם הוא ממשיך להחזיק אותו, האם מותר לי להחזיק לו יד וללכת איתו הביתה? ומה יהיה הדין אם באמצע הדרך הוא יתעייף ויבקש ממני להרים אותו, האם תהיה בזה בעיה של טלטול המוקצה כאשר הוא בעצם זה שמחזיק את המקל?

תשובה: האבא יכול להניח לילד להמשיך ללכת עם המקל, וכן מותר לו לתת לו יד בהמשך הטיול, אולם יהיה אסור לו להרים את הילד כל עוד הוא מחזיק במקל, משום שנחשב הדבר לטלטול מוקצה. ביאור דין זה הוא על פי התשובות הקודמות שהבאנו, כאשר ההיתר לאבא להניח לבנו להמשיך לטלטל את המקל הוא משום שאביו לא ציווה עליו לטלטלו, והקטן לא עושה זאת עבור אביו, והוא גם לא הגיע לגיל חינוך.

בנוגע להחזקת ידו של הקטן בעוד הוא הולך עם המוקצה הדבר מותר, משום שהחפץ אינו בעל ערך, ואין חשש שאביו יבוא לטלטל אותו אם הוא יפול, ובזה שונה המקרה הזה מהמקרה הקודם, משום ששם מדובר על חפץ בעל ערך שבו יש חשש שמא האבא יבוא לטלטלו. הרמת הילד נחשבת כטלטול המוקצה, ולכן יהיה אסור לאבא להרים את הילד תוך כדי הטיול, אלא אם כן הילד בוכה ומצטער מאוד מכך שאביו לא מרים אותו, וגם לא מוכן לזרוק את המוקצה מידי, שבזה יהיה מותר לאבא להרים אותו.

הרב עונה לשאלות בהלכה במייל -

E0583279418@gmail.com

משאלותיו של יזם קהילת חברים תורנית:

למה רק מעט מחברי הקהילה מגיעים לשיעור בדף היומי שפתחנו בערב?

מה סגנון תפילות השבת בקהילה שיגרום לחברים להתחבר יותר?

האם לפתוח שיעור בוקר לפני שהחברים יוצאים לעבודה?

איך מצרפים לקהילה עוד חברים חדשים?

איך גורמים לחברי הקהילה להרגיש מחוברים?

איך מוצאים מגיד שיעור מתאים שירתק ויגרום לחברים לבוא יותר?

<<< מוגש כחומר למחשבה מבית 'חלקי בקהילתי' יזמות תורנית-קהילתית

קול קורא

אם אתה ער ורגיש לעניינם התורני-חברתי של בוגרי הישיבות באזור מגוריך, בעלי משפחות צעירים שיצאו אל עמל החיים ומחפשים לעצמם מקום להתחבר אליו, ויש לך אופי של יזם חברתי פורץ דרך המוכן ליזום פתרונות תורניים-חברתיים עבור חברים כמוך באזור מגוריך - מקומך איתנו.

להצטרפות לקבוצת יזמים חברתית הפעילה בכל רחבי הארץ (בתשלום) יש לפנות למייל

helki.baamali@gmail.com

להתחיל להיות "אני"

הרה"ג יעקב בוצ'קובסקי / מחבר ספר תורתו ואומנותו

טוען מר ברייטקופף הנכבד: הקשר האחרון שלנו למגזרות החרדית התובענית נשאר דרך מוסדות החינוך לילדינו. אם אנחנו מאבדים גם את זה - לא נשאר כלום. הנה המחירים, על השולחן. מה הפתרון? האם לנסות בכוח כן להחזיר לעצמנו משגיח שיעמוד על הראש, אם לא ראש כולל לפחות מנהל הת"ת של הבן? האם זה הפתרון? וכאן אנחנו מתחברים למיזם של הרב גרינבוים שליט"א. המיזם הזה בא לפתור את הבעיה על ידי יצירת קהילות תומכות. המיזם דורש המון משאבים ואנרגיות, ואין ספק שהוא חיוני. אשריו ואשרי כל מי שמתתף ברעיון הכביר. אבל יורשה לי להציע, בנוסף לכך, שינוי חשיבתי: הגיע הזמן שנפנים שאנחנו לא חלק מציבור. אנחנו בני אדם בפני עצמנו. חז"ל אומרים "אין הדבר תלוי אלא בך". כל יהודי הוא עולם, ויש לו אחריות על חיו ומשפחתו. הוא הבעלים בביתו, הוא בונה את עולמו הרוחני. אל תצפה שמישהו אחר יעשה עבורך את העבודה. לא מנהל הת"ת ולא גבאי הקהילה. אין אף אחד שיכול לקחת אחריות על עתידך. ברגע שיצאת מהכולל והתנתקת מהמחויבות המושלמת לקודים החרדיים - אתה ברשות עצמך, אתה מול קונך. מה למעשה? יש לי ניסיון עם ציבור עובדים, כראש כולל בעבר של "אחוות תורה". ואולי הדבר קשה לשמיעה שוב ושוב, אך מה לעשות שאין שום קונספט אחר לקיום חיי מעשה בצורה יהודית, רק דרך אחת: חיבור לבית מדרש על ידי קביעות עיתים רצינית ומסודרת. רק קביעות עיתים לתורה, זה הדבר היחיד שיכול לתפוס את האדם.

רצה לשווק דירות בחריש, הוא הציף את הערים החרדיות במודעות שנוסחן בערך כזה: "כן כן כן כן, הציבור קונה דירות בחריש...". הבעיה הקשה בה"א הידיעה העומדת לפתחו של החרדי העובד, היא - ההכרה שפתאום כוח הציבור אבד מחייו. פתאום אין ראש כולל ואין משגיח ואין רב ואין אף אחד על הראש. ברגע שאתה עוזב את הכולל ומתחיל לעבוד היכן שאתה רוצה, מול מעביד שלא בדיוק משתייך לממסד - אתה פתאום נכנס למערכת חדשה ולא מוכרת. מערכת של התנהלות של יחיד. אני לבדי בעולמי. לא רק התחושה של מחויבות לסמכות תורנית פוחתת, אלא גם התחושה של "להיות חלק מ...". הולכת ונעלמת. אם עד אתמול חברי בית הכנסת והשכנים תפסו מקום די מרכזי בתודעתך - כיום הם די נעלמו. אתה עסוק בעבודה, עמל להביא כסף הביתה, חי את חייך האישיים. זה הלם תרבותי, זה שינוי דרסטי של מאה ושמונים מעלות בחשיבה. לקלוט פתאום שאתה אדם לעצמך, ולא חלק מציבור, ולא עושה מה שהציבור עושה אלא מתחיל לנהל את חייך בעצמך. קשה מאוד לעשות את הטוויסט הזה בראש. פעמים רבות החרדי העובד ממשיך לחפש את הקהילה, לא בצורה מודעת אלא בתת ההכרה. הוא מרגיש את עצמו עדיין אישיות שחייבת להיות חלק ממהשהו, ומכיוון שהמשהו לא קיים - הוא הולך לאיבוד. מפסיק להתפלל במניין, מפסיק לפתוח ספר, מפסיק לחיות חיים רוחניים. כי אם כל המנוע עד היום היה "הציבור", וגם כעת הוא מחפש את המנוע הזה ולא מוצא - הוא מרגיש שאין סיבה להמשיך.

טורו המרתק של שמעון ברייטקופף שפורסם בכמה ז' בשבוע שעבר, יחד עם המיזם שדוחף לאחורנה ידידי הרה"ג ר' ברוך צבי גרינבוים שליט"א, עוררו אותי לכמה מחשבות. בטורו הנועז קרא ברייטקופף לחשוב מחדש על התופעה של פתיחת מוסדות עצמאיים לילדי עובדים. הוא שרטט את מפת המציאות בה נמאס לחרדים עובדים לנקוש על דלתות מנהלים מתנשאים, והם בוחרים להקים לילדיהם מוסדות עצמאיים. הוא הצביע על המחיר של התופעה - נטייה הולכת וגוברת לבינוניות, לקרירות לכל דבר שבקדושה. ובכן, הבעיה היא בעיה. מה הפתרון? הוא לא מסיים בפתרון, אלא מסתפק בהצבעה על מגמה בעייתית. העצמאות של העובדים באה ביסודה לפתור בעיה קשה של התנשאות ושליטה מצד הממסד, אך יצרה בעיה קשה לא פחות של ירידה רוחנית. חושבני שהפתרון נעוץ בשינוי מגמה, שינוי חשיבתי, בכל מה שקשור להתנהלות הציבורית החרדית. אנחנו רגילים מגיל אפס לציבוריות מקיפה בכל שטחי החיים. אנחנו עושים מה שהציבור עושה, חושבים מה שכולם חושבים, ונוהגים כפי שכולם נוהגים. די להתבונן בשאלת חיסון הילדים המגיעה לפתחנו בימים אלה, עם הגעת האומיקרון לארץ. מה כולם עושים? לא מחסנים, כי כולם לא מחסנים. בו ברגע שאיכשהו ישתחרר משהו בתודעה הציבורית וכולם יתחילו לחסן - נצפה הסתערות כללית על מוקדי החיסונים. היטיב להגדיר זאת משרד פרסום שכנראה למד טוב את יסודות ההתנהלות המגזרית. כשהוא

ליצירת קשר והורדת מאמרים נוספים, לחץ עכשיו כאן

חלקי בקהילתי

יזמות תורנית חברתית

שאלות של ילד:

אבא, מה בית הכנסת הקבוע שלנו?

מי הרב שלנו?

לאבא של חבר שלי יש שיעור קבוע שהוא שומע כל יום, גם לך יש?

למה אני לא משתתף ב'אבות ובנים' ומקבל פרסים?

אבא של חבר שלי מתפלל בקהילה שכל שבת בבוקר אחרי התפילה יושבים כולם לקידוש מפנק עם הרינג וקוגל חם, למה לנו אין קהילה כזו שארגיש שם נעים?

כדי שיהיו לך תשובות אמיתיות לילדים - יזמי 'חלקי בקהילתי' ממתנים לך במייל!

helki.baamali@gmail.com

סטטוס של ראש-ישיבה

כך הפך מגיד שיעור ויזם מבית שמש ל'ראש הישיבה' של מעצמת הפצת דברי תורה בווטסאפ < הכירו את 'לומד-סטטוס', הסטטוסים התורניים שאלפיים איש כבר עוקבים אחריהם באדיקות

אבי רבינא

מתפרסמות אף הן בסטטוס." לא מעט מהצופים בסטטוס שרואים את השאלות, שואלים בהודעה אישית 'תגיד איציק מה התשובה?' אני לא עונה ואומר לכולם: באת לעבוד ולקבל תשובות, תשאל את החברים סביבך, את המשפחה ואת הרבנים עד שתגיע לתשובה." והנה אחת מההודעות הרבות שהגיעו לתיבה האישית של איציק: "אני לא קשור כמה שנים לעולם התורה לצערי, הייתי בישיבות, וחזרתי קצת לדרך, אני שומר שבת ומניח תפילין. עשית לי חשק ללמוד את הדף היומי. אני לא אומר את זה בשביל שתמחא לי כפיים, אני רוצה שתדע שאני ממש מחזק אותך. אשמח לדעת איך אני יכול לקבל גמרא עם השוטנשטיין?" פת: "זה לא ייאמן שבן אדם מרגיש שהוא כישלון אם הוא ילמד גמרא 'שוטנשטיין' או 'מתבתא', חיזקתי אותו, וכמוהו יש עוד רבים שלא זוכרים איך נראה דף גמרא, שהתחברו מחדש בזכות הסטטוסים בוואטסאפ. אנשים שעוברים תהליך כזה, שבו הם לא מקבלים את החומר בכפית אלא נדרשים לברר בעצמם את הסוגיה - זה גורם להם לעבור תהליך משמעותי עם עצמם והתחברות בכל יום לתורה. המיזם הזה מיועד לכמה סוגים של אנשים: מי שאין לו זמן ויש לו רק את הכמה דקות האלה ביום; או מי שיש לו זמן ולומד, אבל עדיין צריך רענון עם שאלות קלילות המונגשות בצורה עכשווית."

"המנויים על הסטטוסים הם קהל יעד מאוד מגוון, יש אפילו מעט חילונים."

'מה קורה איתך? איפה אתה?' בהמשך הייתי מסריט את מסוף האוטובוסים הסמוך לביתי: 'ערבי מקבל כמה אלפי שקלים והוא מתעורר מוקדם, אתה מה איתך?'"

כך מתאר איציק את ימיו הראשונים בעולם הרשתות החברתיות. הניצנים הללו גדלו עד מהרה לפרויקט המונה אלפי חברים שאף קיבל את השם 'לומד-סטטוס'.

איציק מסביר: "החיים כל כך מחניקים, אין בהם זמן. לכל אחד יש את הדבר הזה, שמצית בו אש טובה, שמפיח בו חיים. לכל אחד יש את הקטע שלו, לכל אחד יש את הכיסופים החמים הללו לפיסת תורה ביום, בכולנו שוקק איזה געגוע טוב וחשוב לפנות לדברים הללו זמן". זה מה שהבין איציק בחודשים האחרונים. הדברים הללו לא קורים לבד. שיעורי התורה הקצרים הללו שהעלה בסטטוס בווטסאפ היו מתנה גדולה עבור רבים שענייני השעה לא סיפקו בידם לפתוח ספר.

פת ממשיך לספר על תחילתו של המיזם, "פגשתי חבר בשם אלחנן אביטן מהשכונה והוא כיוון אותי איך לכוון את השאלות וסרטוני הסטטוס לקהל יעד רחב יותר, גם הצופים לקחו חלק וכיוונו לאיציק את זוויות הצילום, סייעו לו בתכנים והיו מעורבים בשאלות ובתכני הסטטוס". בימים הראשונים זכה איציק לחשיפה של 300 צופים, היום כבר אלפיים איש רשומים ל'לומד-סטטוס'. איציק מוסיף ומספר איך נולד הרעיון: "בהיסטוריה שלי, לפני עבודתי ב'אושר עד', עסקתי בחינוך. במשך 10 שנים הייתי בקרן וולפסון רכז שיבוץ לישיבות. ושם הייתי נכנס למדרשות והייתי מזהה את האלו שמתאימים לשיבה בדרך מקורית. הייתי לוקח את כל הקבוצות במדרשה, מדובר בקבוצה של כ-30 איש שרובם עדיין בעולם החילוני. הייתי זורק שאלה ולא אומר להם את התשובה. רק אחרי שבועיים הייתי מגיע ומזהה את הבחורים מתחננים 'הרב, תגיד את התשובה'. אבל לא הייתי ממהר לגלות. וכך, הם היו עובדים קשה לגלות תשובה לשאלה, היו שואלים את הרבנים, החברים עד שהיו מגיעים לתשובה."

"זה בדיוק הקונספט של השאלות בסטטוס", אומר פת. "אני זורק שאלות לאוויר בגמרא, בחושן משפט ובאור החיים, החברים מאותגרים, פותחים ספרים, עומלים קשה למצוא את התשובה, צילומי המסך שלהם עם התשובות

"לפני כמה שבועות הרגשתי שאני רוצה ללמוד תורה. החיים כל כך מחניקים, אין בהם זמן. אחרי שהכול נרגע, באה העייפות וזוחלת מתחת לעור, וככה לאט לאט הימים דועכים, ויכולים לעבור בלי לימוד תורה ימים שלמים, ואז זה בא. בדפדוף של ערב בסטטוסים שהעלו החברים בוואטסאפ, אחד החברים זרק שאלה הלכתית, המסתכמת ב-30 שניות של סטטוס בווטסאפ. הרגשתי מאתגר, רצתי לגוגל לחפש תשובה, לפתע נכנס בי אדרנלין מהימים בהם חבשתי את ספסלי הישיבה, מאז אני מכור ל'לומד-סטטוס', זה הלימוד התורה היומי שלי."

את התיאור הנ"ל שמענו מבוגר של אחת הישיבות הנחשקות בירושלים, ובכך נחשפנו ליוזמה מבורכת של איש אחד. איציק פת, או כמו שאוהבים לקרוא לו מנויי ה'לומד-סטטוס' - "הראשישיבה".

איציק פת (36) תושב רמת בית שמש ג', בוגר ישיבת 'גבעת שאול' בירושלים, ואב לשבע בנות בליעה"ר, עובד לפרנסתו בתפקיד ניהולי בכיר ברשת 'אושר עד'. לצד זאת מנהל איציק חלוקות ענק למשפחות נזקקות באמצעות ארגון 'זמרת הארץ' אותו יסד.

בשגרת יומו, הוא משכים בכל בוקר בשעה 5:30 כדי למסור שיעור לבוגרי ישיבות עמלים לפרנסתם בבית הכנסת הסמוך למקום מגוריו. בתקופת הקורונה השיעור דעך וכמעט פסק לגמרי, בתקופה האחרונה הוא התחדש, אלא שבמקביל לשיעור מצא איציק קונספט חדש דרכו הצליח 'ללכוד' אלפים לכמה דקות של לימוד תורה באמצעות הרשת החברתית ווטסאפ.

ספר לנו איך זה נולד?

"כשהייתי קם לפנות בוקר למסור את השיעור היומי, החלטתי בכל פעם לצלם לצופים המעטים שהיו לי אז את עצמי מתוך החושך. הייתי מעלה לסטטוס קריאת השכמה לחברים ברוח טובה:

מוזמנים להציץ לרשימה של הסטודנטים שמחכים לשיבוץ...

בזכותכם, עשרות סטודנטים שובצו ללימוד שבועי בחברותא.

זה עדיין לא מספיק...
עשרות צעירים אקדמיים מחכים לחברותא,
אבל אין לנו כרגע מספיק מנחים ומנחות.

מוזמנים להירשם, ולצרף גם חברים!
הלימוד נעשה בחברותא – אין צורך בניסיון
מוקדם – רק בלב חם ומאיר.

שעה שבועית של לימוד ב-ZOOM
והארתם את העולם!

הצטרפו עכשיו!

helki.baamali@gmail.com

סטטוס של ראש-ישיבה

לא מעט בוגרי ישיבות מספרים לי שהם לא פתחו ספר כבר חודשים ארוכים, ובאמצעות ה'לומד-סטטוס' הם מאותגרים ורצים לארון הספרים למצוא תשובות לשאלות. בלי זה הם לא היו מגיעים לשיעורי תורה, ודקות המסך הללו אלו גם הדקות התורניות שלהם.
איציק נזכר באנקדוטה מעניינת: "אני נכנס לחנות בירושלים, רואה מוכר בחנות עם לבוש חסידי והוא מיד אומר לי 'זה אתה? זה אתה?' אמרתי לו 'כן, בוא נצטלם'. הוא מיד נבהל: 'לא! לא! אסור שידעו שיש לי מכשיר, אפילו שהוא מסונן, יוציאו את הילדים שלי מהחידר, אבל אני מוכר לסטטוסים שלך'."

כמה שאלות בממוצע אתה מעלה ביום?

"בערך 10 סטטוסים הכוללים שאלות ותגובות של החברים."

ומה עם השיעור בבוקר?

"השיעור בבוקר היום חי וקיים, כולל בוגרי ישיבות, הם לא רוצים שזה יהיה שיעור. הם אומרים לי ביום שתכין את השיעור אנחנו עוזבים. אנחנו רוצים ללמוד את זה ביחד, אתה אולי המגיד שיעור. אתה הנהג. אבל חשוב להם מאוד ללמוד את זה ביחד ולא לייבש את המוח."

"לפני תקופה עשינו סיום מסכת מאוד מקורי. לדעתי אין מקום בעולם שעשה דבר כזה, עשינו בשעה 4:20 לפנות בוקר לפני צום עשרה בטבת סיום על מסכת תענית. ב-5:14 התחיל הצום. הגיעו אנשים מכל רחבי הארץ."

#הפעילות מסתכמת רק בווטסאפ?

"זה מתרחב לקבוצות ווטסאפ. יש כמה קבוצות שנפתחות לשעה שעתיים דיון, עשינו על זה פיילוט ניסיוני. לקח רבע שעה לשמוע תגובות של אנשים. יש לי צילומי מסך של 20 איש לפחות שאמרו לי שהם התחילו ללמוד את מסכת מגילה בזכותי. זה תוצאה של הסטטוסים ואני כלל לא מכיר את האנשים האלה."

#מה השאיפה הלאה?

"כמו שהתחלתי להתרכז בעוד קבוצות השאיפה שלי שהמיזם יהיה משהו כלל עולמי. אני שואף להגיע עד ספירת העומר ל-24 אלף מנויים כמניין תלמידי רבי עקיבא ואז ניקח יעד נוסף. אני מזהה את ההתלהבות בשטח, זה לא עוצר, יש פה ושם כאלה ששולחים הערות עוקצניות, אבל זה אפילו לא אחוז לעומת התגובות המטורפות למיזם הקדוש הזה."

לסיום מספר איציק בחצי חיוך, "אנשים בטוחים שיש לי אנרגיות מטורפות, אבל האמת היא שאני חייב למקד את השאלה שתיכנס לסטטוס שאורכו 30 שניות, כך שאני מציג את הדברים במהירות והתלהבות, זה לא מגיע ממקום של אנרגיה מיותרת..."

נפשי ? בשאלתי

הרב משה שמעון אופן, מנחה ב'אחים לנפש'

מדוע התורה לא מספרת על העולם הבא?

שעת לילה מאוחרת. הטלפון שלי מצלצל. על הקו יהודה, מנחה ותיק ב'אחים לנפש'. עודד, הסטודנט שלו, שאל אותי שאלה קשה וממש דחוף לו לשמוע תשובה כבר הערב.

'ישבנו יחד כמה חברים' סיפר עודד ליהודה 'וחלקתי תובנות מהלימוד המשותף שלנו. התפתח דיון ארוך על משמעות החיים ועוד כשאתי טענתי בתוקף שיש חיים שאחר המוות ועולם הבא בו נקבל גמול על כל מה שעשינו בעולם הזה'.

'נו, נשמע טוב בינתיים' אמר יהודה לעודד. 'נכון, האתגר התחיל כשדודו, חבר טוב שלי, אמר לי ששום דבר מכל זה לא מופיע בתורה. לא כתוב בתורה שיש עולם הבא! לא כתוב בתורה שמי שמקיים מצוות בעולם הזה יזכה למשהו טוב בחיים שאחר המוות!'

'בהתחלה חשבתי שהוא עובד עלי' תיאר עודד בכאב 'לא חשבתי שזה הגיוני שדבר משמעותי כל כך לא מופיע בתורה. אבל הלכתי לבדוק וזה באמת נכון. בכל ספר המצוות אין התייחסות לחיים שאחר המוות. איך זה יכול להיות? איך בספר שמסביר לנו איך לחיות לא כתוב כלום על המטרה של כל זה?' יהודה המנחה סיים להציג את השאלה. 'האמת היא שלא ידעתי מה לענות לו. לא ממש חשבתי על זה אף פעם. הבטחתי לו שאברר ואחזור אליו עם תשובה'.

על מנת להבין טוב יותר את התשובה, בואו ננסה לחשוב היטב על השאלה. נניח שאנו רוצים לבקש ממישהו לעשות משהו, האם נצטרך להבטיח לו שכר בתמורה?

התשובה פשוטה והיא מתחלקת לשניים. אם לזה שאני מבקש ממנו אין תועלת במעשה עצמו, אצטרך להציע לו משהו אחר כדי שיהיה לו חשק לעשות זאת. אבל אם הפעולה הזאת היא לטובתו, אם זהו מעשה שהוא ינה ממנו, האם אצטרך להציע לו משהו בתמורה? בוודאי שלא.

בשאלתו עודד ביקש להבין מדוע לא כתוב כלום על המטרה של כל זה בתורה. התשובה היא שהמטרה אינה השכר. המטרה היא לא החיים שאחר המוות. המטרה היא החיים עצמם. ספר התורה - ספר הוראות החיים - פונה אלינו כאן ועכשיו. אנו לומדים כיצד לחיות נכון פה, בעולם הזה.

לכל אחד מאיתנו יש שני כוחות סותרים. כוח אחד הוא זה שמניע אותנו ליהנות, לחגוג ולהתפנק. הכוח השני הוא זה שגורם לנו לרצות לעשות טוב, להיות אנשים טובים ואיכותיים. הרבה פעמים

במחשבות על מה יהיה אחרי שכבר לא נהיה פה, אלא מה יהיה כאן ועכשיו, בחיים שלנו פה בעולם. איך נצליח להפוך את החיים שלנו כאן לטובים ונכונים יותר.

אין ספק, יש חיים לאחר המוות. יש שכר ועונש. קיים עולם של גמול. התורה עצמה רומזת על כך במספר מקומות. אבל השכר העתידי אינו הגורם למוטיבציה. הסיבה שאנו מבקשים ללכת בדרך התורה היא כדי לחיות כאן, בעולם הזה, בצורה הטובה ביותר, כזו שתביא לידי ביטוי את הכוחות הפנימיים שלנו ואת הרצונות הכמוסים שלנו. גם להתרומם ולהתעלות וגם לתת מקום לגשמיות שיש בכל אחד מאיתנו.

השבוע נקרא בבית הכנסת את פרשת שמות. בפרשה זו משה רבינו יוצא למסעו הארוך - לגאול את עם ישראל. התורה מספרת כי את דרכו למצרים עשה משה בלוויית חמור. את אשתו ובניו הוא הרכיב על החמור.

זהו לא המנהיג הראשון שאנו פוגשים על חמור: השכים אברהם בבקר ולקח את ישמעאל ואת אליעזר ואת יצחק בנו עמו וחבש את החמור. הוא שרכב עליו אברהם הוא החמור בן האתון שנבראת בין השמשות שנאמר וישכם אברהם בבקר, הוא החמור שרכב עליו משה בבואו למצרים שנאמר ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור, הוא החמור שעתידי בן דוד לרכוב עליו שנאמר עני ורוכב על החמור.

בשלושת השלבים של הקשר שלנו עם אלוקים אנו מוצאים את דמותו של החמור. כשאברהם הולך לעקוד את בנו, כשמושה הולך להוציא את העם ממצרים וכמובן - בגאולה העתידית. משיח בן דוד יגיע אלינו על חמור.

בספרי חסידות מבואר כי החמור מסמל את ה'חומר'. את הגשמיות והחומריות. ניתן להתעלם מהחומר ולהשאיר אותו קשור באורווה. אפשר לשחרר אותו ולתת לו להסתובב חופשי. הגאולה האמיתית תבוא כשנדע לרתום את החמור ולרכב עליו. לקחת את החומריות ואת הרצונות שלנו ולנתב אותם כראוי, למקומות של עליה ורוממות.

לאחר מספר ימים חזר אלי יהודה, המנחה ששאל את השאלה. בפיו היה סיפור מרגש. עודד חזר עם התשובה לחבריו, הציג את הדברים והסביר את המקום של התורה כאן, בעולם הזה.

לתגובה הוא לא ציפה. שלושה חברים בקשו להכיר טוב יותר את היהדות ואת עולמה של תורה ובקשו להצטרף גם הם ללמידה השבועית ב'אחים לנפש'. האם יהיו לנו מנחים עבורם? זה תלוי בך.

אנו מרגישים שהכוחות הללו סותרים. איך אפשר לאהוב לאכול וגם להישאר בני-אדם מכובדים? איך אנחנו יכולים גם לחפש את ההנאות וגם להרגיש שאנחנו עושים את הדבר הנכון?

הקונפליקט הזה הטריד את מנוחתם של בני האדם כמעט מאז החלו לחשוב. פילוסופים גדולים, אנשי הגות ומחשבה, ניסו להציע דרכים שונות כיצד לחיות לצד הקונפליקט הזה.

שתי גישות מרכזיות הפכו לפופולריות. הגישה הראשונה היא הגישה המתירנית. גישה זו מבקשת להניח לרצונות ולחשקים שלנו להתוות את הדרך. כל עוד אין פגיעה באדם אחר - ניתן לעשות מה שרוצים. גישה זו נראית קוסמת לעיתים, אך ברגע של כנות נוכל להודות לעצמנו שזה לא באמת נותן מענה למה שאנחנו מחפשים. יש לנו רצון לא להעביר את החיים סתם-כך, בריצה מסיפוק כזה להנאה כזו, עד העונג הבא... אנו רוצים משהו מעבר. מרומם יותר. אנו רוצים להרגיש שעשינו משהו עם עצמנו, שכבשנו יעדים אישיים והפכנו לבני אדם שלמים יותר.

הגישה השנייה היא גישת הפרישות. על פי גישה זו ההנאות והחשקים הם דבר פסול. אדם צריך להתנתק מכל ההנאות הגשמיות שיש לעולם הזה להציע. התבודדות-נזירית היא ברכה בעיני תומכי גישה זו. ההולכים בדרך הזו בטוחים שהסתגפות והימנעות מחיי-משפחה הן המפתח לחיים נכונים וטובים. אך גם גישה זו אינה נותנת מענה לצרכים שלנו כבני אדם. יש לנו רצונות, חשקים ומאוויים. הניסיון להתעלם מהם במקרה הטוב או להילחם בהם במקרה הרע אינו יעיל, והוא גם לא מסייע לנו להרגיש שאנו חיים נכון, עם כל מה שהיינו רוצים להביא לידי ביטוי.

תורת ישראל מציעה דרך חדשה. לרומם את החומר. לא להתעלם מהרצונות הגשמיים שלנו אלא הפוך בדיוק, להכיר בהם ולנתב אותם אל על. להנות בצורה טובה ונכונה. לא להתיר את המגבלות כמו שמבקשת הגישה המתירנית וגם לא לוותר על הנאות לחלוטין כמו שדורשת הגישה הנזירית. לחיות נכון, עם הכוונה.

אתגר האיזון עומד בפני כולנו. הדרך שהתורה מציעה לנו אינה משתלמת רק בגלל שביום מן הימים נמות ובעולם הבא נקבל שכר. זהו כלל לא המניע שלנו.

המניע לקיום התורה והמצוות הוא העובדה שהליכה בדרך התורה היא המפתח לחיים טובים כאן, בעולם הזה. התורה אינה מעמידה את החיים שאחר המוות כיעד אלא דווקא את החיים שלפני המוות. היא אינה רוצה שנטריד את עצמנו

וכל הנבון לשר

היום הייתי רוצה לספר סיפור, סיפור אמיתי, על איש מוכר, אבל מכיוון קצת אחר. בטח שמעתם על משה מונטיפיורי. רבים שמעו על פועליו הרבים. הוא הציל יהודים מעלילות כוזבות ומפוגרומים, הקים קרנות רבות לתמוך ביהודים במצוקה (כמו קהילת איזמיר שנפגעה ממגיפת הכולירע, קהילת מרוקו שניצלה מהטבח ביהודי מוגדור וטטואן ועוד). הוא הציל יהודים בעלילת דמשק, בפגישתו עם הצאר הרוסי (ניקולאי הראשון) הוא הצליח לבטל את המגבלות שהוטלו על היהודים, פעל בותיקן להצלת יהודים, הצליח להפסיק את רדיפות היהודים ברומניה, נפגש במרוקו עם הסולטן במרקש וביקש ממנו שיגן על נתיניו היהודים ועוד.

חיבה מיוחדת הייתה לו לארץ ישראל: בתקופה בה התחבורה הייתה מאד לא מפותחת, הוא טרח והגיע לא פחות מחמש פעמים לארץ הקודש. מעבר לקרנות תמיכה שהוא ארגן לעניי הארץ, הוא בנה ובנה, ייסד כמה שכונות בירושלים (כמו ימין משה ומשכנות שאננים), ייצר מקורות תעסוקה (טחנות רוח ובתי דפוס ואריגה), בנה חדר נוסף למצבת קבר רחל. כאשר הערכים השליכו אבנים מהר הבית לעבר רחבת הכותל המערבי, הוא הגביה את הכותל בכמה שורות של אבנים קטנות, כדי להקשות עליהם את ההתנכלות. הוא ניסה לעודד יזמות ויצרנות חקלאית, רפואה וחינוך על ידי מפעלים שונים, והכל על דעת רבני ירושלים.

משה לא נח לרגע (כפי שמודגש בשיר המפורסם של חיים חפר, 'השר משה מונטיפיורי' שבוצע על ידי יהורם גאון), דאג בתבונה רבה לגייס את המעצמות לטובתו ולפעול כביכול בשליחותם למען יהודים בצרה. יום הולדתו המאה נחגג בכל רחבי העולם היהודי. בגיל מאה ואחד הוא נפטר, ונקבר לצד אשתו, במבנה דמוי קבר-רחל שבאחוזתם ברמסגייט, דרומית מזרחית ללונדון. קבוצת יהודים שגרים במקום עדיין פוקדים את קברו בכל ראש חודש ובכל ט"ז אב, שהוא יום השנה לפטירתו.

כיצד זכה משה מונטיפיורי לכזו עוצמה?

משה הצליח לגייס את כל העוצמה הפוליטית והמדינית שלו בזכות הונו. הוא התחיל חסר כל, כפקיד זוטור בבנק. הוא זיהה הזדמנויות והחל לסחור במניות ולהיות 'ברוקר'. הוא הצליח, התחנך עם יהודית ברנט כהן, שהייתה קרובה של משפחת רוטשילד, ומוניטיפיורי זיהה את ההזדמנות, והחל לעבוד כברוקר של נתן מאיר רוטשילד. את רווחיו הוא השקיע בתבונה וייסד חברת ביטוח, ואחר כך, בשותפות עם רוטשילד, הם הקימו את אגודת הגז האימפריאלית האירופית. בגיל 39 משה זכה להון מכובד שמאפשר לו לטייל הרבה (עם אשתו יהודית, כשהם רכובים על המרכבה המפורסמת שיוצרה במיוחד בשבילם). הטיול הראשון שלהם לארץ ישראל היה משמעותי מאד, ושינה את חייהם. כבר מילדות משה עסק בצדקה וחסד, כתב ספר תורה וייסד בית כנסת, אך המסע לארץ הקודש השפיע עליו מאד, וגרם לבני הזוג להתחזק מאד ביהדותם, הן ברמה האישית (שוחט ירא-שמים התלוו אליהם במסעם, והם הקפידו לתת מתנות כהונה מכל בהמה שנשחטה עבורם), והן בהתפשטות מפעלי החסד שלו. הם החליטו להקדיש את חייהם למען עם ישראל: משה פרש בהדרגה מפעילותו העסקית, והחל לעסוק בכל הכוח בפעילות למען עם ישראל. הונו העצום סייע לו לקבל תארי אצולה. הוא התעקש שלא לשנות את שמו היהודי, משה, והמשיך להיקרא 'סר משה' עד סוף ימיו.

אני חושב שזה סיפור מחייב. סיפורים אלה ממחישים כמה בן אדם אחד יכול לפעול. יש עוד הרבה סיפורים כאלה. מדהים לראות, שברגע שאדם מתרגל להגדיר מטרה, לפעול להשגתה, מתוך אמונה בצדקת דרכו, חושב בגדול, חושב יצירתי ומחוץ לקופסא, הוא הופך להיות אדם אחר, יותר משפיע, והוא יכול להוביל מהפכות של ממש. לא רק בעסקים. כמו שאדם אחד הצליח לגייס קרנות ותמיכה בינלאומית ליהודים העשוקים בכל העולם.

התבקשתי לתת כלים מעשיים ולא לספר סיפורים, אבל אני חושב שמודעות לעוצמה שלנו, לכוח שלנו, היא הכלי הכי חשוב, כי דווקא בתקופה הזו, שהיא תקופה קריטית ובעלת משמעות רבה בהיסטוריה העולמית, נפתחו בפנינו כל כך הרבה מידע ואפשרויות, ואם נפתח אנטנות לזהות הזדמנויות, נוכל בעזרת ה' להצליח ולעשות שינויים חיוביים בעולם!

שלום וברכה

לרבנים והעסקנים החשובים והיקרים שליט"א

חברי חלקי בעמלי

ראיתי את העלון שלכם, ואת הפנייה שלכם לגבי הפרויקט הקהילתי שמטרתו לסייע לעמלים לפרנסתם להשתייך לקהילה תורנית איכותית. מפאת חוסר בזמן, אמנם אין באפשרותי לבצע את כל תפקידי ודרישות 'היזם' הקהילתי אותו אתם מבקשים, אך אם יש צורך בהקמת שיעור וגיבוש חברתי באזור מרכז ירושלים עבור קבוצת עמלים, אני חושב שאוכל לפנות לכך זמן, ולנסות אולי יהיה ה' בעזרי להועיל בזה. יש לי ניסיון, (מתוקף עבודתי בתחום) בעיקר עם כאלו שלא למדו בשיבות 'רגילות', אבל רוצים להיות שייכים לתורת ה' ואהבתו.

בנוסף רציתי להציע עוד כיוון שנראה לי חשוב, יש הרבה שלא רחוקים כל כך מלהשתייך לקהילה רגילה, ואפילו קהילת אברכים, בכמה צעדים לא כ"כ קשים יכול כל אחד, גם עמל לפרנסתו להיות חלק מקהילה איכותית ורצינית, אבל צריך בשביל זה לקבל הדרכה מתאימה עידוד ואמונה בכך שהוא יכול, ושזה כדאי.

מי שיסתכל מסביב יראה עשרות ומאות עמלים לפרנסתם שהם ממש חלק מהקהילה התורנית החזקה, ואף אחד לא רואה בהם נטע זר. זה עניין של הסתכלות, בעיקר של העמל, על עצמו וסביבתו. אני מאמין שזה משהו שאפשר לעבוד עליו והתוצאה הינה אפילו יותר מוצלחת לפעמים מלהקים קהילה חדשה. כמובן שזה לא שייך לכל אחד מכל מצב.

בהערכה מרובה

ובברכת הצלחה בפועלכם הרב

ישראל יצחקי, רח' צפניה ירושלים

גאות להציג בפנייך את המיזם הסוחר של הרב זאבי קצנבלוגן - 'הזכות ליהדות' (מבית שויתי) מאות נשים כבר מקבלות ישירות למייל שלהן לפחות אחד מערוצי התוכן שלנו או יותר לחיצה אחת על הלינק וגם את תגיעי לשבת מרוממת יותר

הנה הערוצים הקיימים בינתיים:

מוכן לפרשה- 6 סרטונים בשבוע שמסכמים את הפרשה.

רעיון לפרשה- סרטון אחד בשבוע עם רעיון (ווארט) על הפרשה

תחשבו על זה- סרטון אחד בשבוע שבו מעלה הרב שאלה (בלי תשובה).

מעוניינת להצטרף לרשימת תפוצה מסויימת?

<https://members.smooove.io/lkod9cbgbz5tkbjgnsgxodbbgqz7bydjryf3bqjcbnznkssnitbopbi659cnkiig.ashx>

מחכות לך

'צוות' הזכות ליהדות

חלקי בקהילתי

יזמות תורנית חברתית

דרושים!

יזמים חברתיים בתשלום!

תפקידיו של היזם:

1. מידע:

א. איסוף מידע מקיף ועדכני על הקהילות התורניות המתאימות לקהל היעד ונמצאות באזור מגוריו.
ב. ריכוז מידע על כל שיעורי התורה המתאימים, או כל מסגרת תורנית מתאימה אחרת המתקיימת באזור מגוריו.
ג. ריכוז מידע עדכני על רבנים מתאימים ונגישים לקהל היעד באזור מגוריו.

2. תיווך:

א. חתירה למגע אישי והיכרות מעמיקה עם קהל היעד.
ב. תיווך המידע שנאסף בנושאי קהילה, שיעורים ורבנים לחברים.
ג. התאמה אישית של החבר, לפי בקשתו וצרכיו, לקהילה קיימת או לשיעור מתאים.
ד. מעקב וליווי הליך הקליטה של החבר בקהילה או בשיעור.

3. ניהול שוטף באמצעים טכנולוגיים:

פתיחה וניהול של קבוצת חברים וירטואלית, שדרכה יוכל היזם לשתף אותם במהירות ובקלות בכל מידע רלוונטי, ולהדק את הקשר בין החברים לצורך העברת מידע ושיתוף פעולה בכל יוזמה קהילתית ותורנית המתאימה לחברי הקבוצה באזור מגוריהם.

החזון:

חיזוק ערכי התורה ועבודת ה' בקרב משפחות חרדיות בהן האב יצא אל עמל החיים.

המטרה:

חיבור בוגרי ישיבות העמלים לפרנסתם לקהילות תורניות ולשיעורי תורה מתאימים.

התוכנית:

העמדת יזמים חברתיים בכל ריכוז חרדי בארץ, כאשר תפקידם יהיה לתווך בין קהל היעד ובין קהילות תורניות ושיעורים מתאימים קיימים, או לפעול כיזמים, לבנות קהילות ולייסד שיעורים חדשים.

helki.baamali@gmail.com

